

florile dalbe

"STEUA CALITĂȚII"
Categorica AUR

Premiul Internațional
PENTRU CALITATE ȘI EXCELENȚĂ

PARIS 2008

International Gold Award
STAR FOR LEADERSHIP IN QUALITY

16 ianuarie, 2020
Nr. 2 (4296)
Prețul 8 lei
Fondat: martie 1941
Serie nouă: 1990
ISSN 1857-3851
www.floriledalbe.md

săptămânal educativ-cognitiv și literar-artistic pentru copii și adolescenți

Fondator: Ministerul Educației, Culturii și Cercetării

MAXIMA SĂPTĂMÂNII

Un popor fără tradiții este un popor fără viitor.

Alberto Lleras Camargo (1906-1990), om politic din Columbia

• Colindăm, colindăm iarna...

Acord liric

Mihai Eminescu

Colinde, colinde

Colinde, colinde!
E vremea colindelor,
Căci gheața se-ntinde
Asemeni oglinzilor
Și tremură brazii
Mișcând rămurelele,
Căci noaptea de azi-i
Când scânteie stelele.

Se bucur' copiii,
Copiii și fetele,
De dragul Mariei
Își piaptână pletele,
De dragul Mariei
Ș-a Mântuitorului
Lucește pe ceruri
O stea călătorului.

ORIZONT COGNITIV: De ce? De când? De unde?

DE CE unii consideră rușinos faptul că noi, copii, umblăm cu COLINDA

La mulți ani, dragă ORIZONT COGNITIV!

Au trecut doar câteva zile de la sărbătorile de iarnă, pe stil nou și cel vechi. Pe mine însă mă sâcăie o întrebare ce s-a iscat tocmai în toiul sărbătorilor: DE CE unii consideră rușinos faptul că noi, copiii, umblăm cu colinda, cu uratul și semănatul? Pe timpuri, îmi povestesc bunicii mei, exista o tradiție temeinică și fiecare copil se simțea mândru să plece cu Colinda, cu Plugușorul, cu Sorcova sau Semănatul pe la casele gospodarilor. Acum însă ni-i rușine să-i colindăm pe vecini, căci unii consideră că noi, copiii, umblăm doar de dragul banilor gazdei, ci nu din sincera dorință de a le ura sănătate, belșug și fericire. Cum comentați această situație?

Cezar DUMBRĂVEANU, elev în clasa a VIII-a „A”

com. Budești, mun. Chișinău

Uluitor de chinuitoare și lentă este întoarcerea noastră în matricea firească și seculară a neamului, dacă miraculoasă și străbuna Colindă de Crăciun se mai zbate încă între rușine și mândrie! Oricum, în pofida tuturor restricțiilor ideologice din trecut nu prea îndepărtat, tradițiile și obiceiurile calendaristice populare s-au păstrat totuși. Și s-au păstrat grație multor generații de copii și adolescenți care, deși adeseori erau muștrați la școală, îndrăzneau să umble cu Colinda și Plugușorul pe la casele gospodarilor. Tradiția s-a păstrat, mai ales, în satele noastre, unde bunii noștri învățători se prefăceau a nu observa că elevii colindă, umblă cu Plugușorul, Sorcova, Capra sau Ursul.

În orașe, firește, situația era mai delicată. Cetele de colindători sau urători, formate din cel mult doi-trei copii, umblau pe furș pe la ușile apartamentelor, deseori fiind alungați de chiar gazdele foarte ateiste.

Probabil, dragă Cezar, fenomenul „rușinii” despre care vorbești se trage anume de pe acele timpuri de ateism militant. Într-adevăr, în capitală și în suburbiile ei, inclusiv la Budești, ar putea exista oameni care mai consideră și azi drept o rușine umblatul cu colinda sau uratul. Dar, în schimb, n-ar trebui să vă fie rușine vouă, copiii, să promovați frumoasele datini strămoșești. E altceva, că nu întotdeauna textele colindelor sau urăturilor voastre sunt autentice, de sorginte folclori-

că, ci reprezintă niște improvizații ciopârțite și denaturate. De aceea vă sfătuiesc ca, la sărbătorile viitoare, să învățați colinde și uraturi frumoase, textele cărora le puteți găsi chiar și în „Florile Dalbe” de pe 12 decembrie 2019 și 1 ianuarie 2020. Totodată, nu vă arătați nemulțumirea sau dezamăgirea, dacă gazda nu vă poate răsplăti decât cu un măr, o bomboană, o prăjitură, un covrig sau câteva nuci. Căci unii oameni, mai ales pensionarii, nu întotdeauna au posibilitatea să rezerve măcar 15-20 de lei pentru urători. Pe când (și faptul acesta îl cunoaștem!) unii copii preferă anume banii, iar nucile, merele sau covrigii îi aruncă pe sub garduri, arătându-se astfel nerecunoscători față de darurile gazdelor. Poate, observând acest lucru, unele gazde anume închid poarta și refuză să mai primească urători...

Totuși, sper că majoritatea absolută a copiilor au mers și în această iarnă cu Colinda și cu Plugușorul. Au mers, ca întotdeauna, nu din porniri mercantile, ci din sincera chemare sufletească de a ne ura nouă, maturilor, un Crăciun fericit, un An Nou mai îmbelșugat și mai norocos. Poate oare să nu fie mândru de sine un asemenea colindător sau urător?

Ion ANTON

ABONAREA — 2020

DORIȚI SĂ CITIȚI UNA DINTRE CELE MAI APRECIATE
PUBLICAȚII PERIODICE PENTRU COPII ȘI ADOLESCENȚI?

Nimic mai simplu:
rugați-i pe părinți să vă perfecțeze un abonament la săptămânalul „**FLORILE DALBE**”, căruia i s-a decernat, în 2008, la Paris, Premiul Internațional pentru Calitate și Excelență, categoria Aur, „Steaua Calității”.

ABONAMENTELE POT FI PERFECTATE LA ORICE OFICIU POȘTAL DIN ȚARĂ.

„Florile Dalbe” este prima revistă săptămânală color din Moldova, oferită elevilor la un preț accesibil:

8 lei pentru un exemplar;
32 lei pentru 1 lună;
96 lei pentru 3 luni;
192 lei pentru 6 luni;
320 lei pentru 12 luni.

Abonați-vă și nu veți regreta! „Florile Dalbe” vă va deveni un prieten înțelept și fidel!

IT-ul pe înțelesul copiilor

Ora de coding – o nouă provocare pentru elevi

Ora de coding reprezintă o introducere de o oră în știința computerului și programării, cu scopul de a demistifica limbajul specific și de a arăta că oricine poate învăța bazele acestuia. Încercarea de a apropia elevii de tehnologia computerelor și programării a devenit un scop global și se desfășoară simultan în circa 180 de țări. Această campanie este susținută de peste 400 de parteneri și 200 mii de educatori din toată lumea. În Moldova este promovată deja al 3-lea an consecutiv.

Anul acesta am participat la trainingul „Metodologia Orei de Programare”, care s-a desfășurat la Centrul de Formare al BNC „Ion Creangă”. Am fost impresionată de programa interesantă, accesibilă, atractivă, interactivă. Această platformă oferă tutoriale pentru toate vârstele, înce-

foarte distractiv. Elevii s-au simțit atrași în ritm de dans, au creat noi dansatori, cu efecte grafice frumoase. În final, fiecare elev a primit un certificat de programator! Au rămas impresionați de această oră, care include jocuri pornind de la simplu către

pând chiar de la grădiniță. Ele pot fi utilizate pe calculator, laptop, tabletă. De asemenea, sunt și activități care se realizează fără computer.

În cadrul orelor de coding, elevii învață să facă față noilor provocări, află informații utile, capătă abilități de rezolvare a problemelor, își dezvoltă logica și capacitatea de orientare în spațiu, creativitatea, gândirea strategică și alte abilități atât de necesare în secolul al XXI-lea.

Recent, am desfășurat și la liceul nostru trei activități de programare cu elevii din clasele a IV-a - a V-a (vârsta 9-10 ani; 12-13 ani).

Am ales Jocul „Petrecerea Dansantă”, care a fost

compus. Au plecat cu noi informații, cu impresii și emoții pozitive.

Elevii trebuie să studieze programarea, deoarece, oricare le va fi domeniul de activitate pe viitor, reușita lor va depinde tot mai mult de înțelegerea modului în care funcționează tehnologia IT. A oferi copiilor șansa să învețe programarea la o vârstă cât mai timpurie este o oportunitate pentru ei, întrucât reunește alte domenii de maxim interes, precum matematica și logica.

Stela CELAC,
bibliotecar,
grad didactic I

or. Sângera,
Liceul Teoretic
„Alexandru cel Bun”

CONCURSUL INTERNAȚIONAL

„Si EU am un vis”

Recent, copiii din Centrele comunitare, Centrele de plasament și de zi din subordinea Direcției Municipale pentru protecția Drepturilor Copilului (DMPDC) au participat la Gala de premiere a câștigătorilor Concursului Internațional de desene pentru copii cu dizabilități „Si EU am un vis”, organizat de către Asociația Alsace Moldavie (Franța) în parteneriat cu Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale cu ocazia aniversării a 30-a de la adoptarea Convenției Internaționale a Drepturilor Copilului.

Evenimentul a avut loc în incinta Filarmeniei Naționale „Serghei Lunchevici”, iar toți cei 45 de participanți la concurs au primit cadouri.

Anterior, lucrările lor au fost expuse la Strassbourg, în cadrul unui eveniment dedicat Zilei Copilului, precum și în holul central al Consiliului Europei (Franța), unde au fost evaluate de un juriu internațional.

Ne bucurăm că 11 din cei 45 de copii s-au clasat pe locurile I, II și III. Cei prezenți la eveniment au rămas plăcut impresionați de lucrări, de variatele tehnici și tehnologii care

au fost utilizate. Prin simbolistică, strălucirea și diversitatea cromatică a creațiilor, tinerii pictori au exprimat felul în care simt, gândesc și văd lumea. Felicitări tuturor câștigătorilor, care au reușit să impresioneze juriul prin arta lor, prin măiestrie, creativitate și originalitate: **Alexandrina MARIANCIUC** (8 ani), CCCT „Orizont”; **Mădălina GROZAVU** (8 ani), CCCT „Satelit”; **Maria AGACHI** (12 ani), CCCT „Eurica”; **Anastasia DUDNIC** (8 ani), CCCT „Vatra”; **Elena CIOBANU** (17 ani), CCCT „Convorbitorul”; **Nicoleta ROTARU** (11 ani), CCCT „Steaua”; **Reghina ADAJUC** (11 ani), CCCT „Steaua”;

CARITATE

Am dăruit ZÂMBETE de SĂRBĂTORI

Noi, membrii Consiliului Școlar, **Mădălina ZAMURCA** și subsemnatul, am venit cu propunerea de a iniția un proiect de caritate către elevii, profesorii și toți cei ce muncesc în Gimnaziul Fundul Galbenei. Cu părere de rău, în satul nostru sunt o mulțime de bătrâni fără ajutor în clipele cele mai grele ale vieții, rămași singuri de sărbători. Pentru a le oferi puțină bucurie, noi am inițiat proiectul „Să fim mai buni de sărbători”. Așadar, în incinta gimnaziului au fost organizate vizionări de filme contra plată, la bibliote-

ca publică „Grigore Șerban” au fost colectați bani și produse alimentare. Acești bani donați de fiecare dintre noi au adus un zâmbet pe fețele oamenilor. Zece bătrâni neputincioși din sat au fost ajutați cu produse alimentare, bucurându-se împreună cu noi de sărbătorile de iarnă. Iar pentru ca sărbătorile să fie cu adevărat fericite, două grupe de voluntari, elevi din clasele a VII-a – a XI-a, i-au vizitat acasă pe unii dintre ei.

Fetele s-au ocupat de curățenie în case și au împodobit împreună brăduții dăruiri

de noi. Băieții au făcut ordine în ogradă și au tăiat lemne, de care au mare nevoie bătrânii pe timp de iarnă.

Mihai VASILEANU,
elev în clasa a XI-a

Gimnaziul Fundul Galbenei,
r-nul Hâncești

DE DESENE

UN VES

Marinela GAVDIUC (13 ani), CCCT „Atlant”; **Margarita BALATAG** (8 ani), CCCT „Steaua”; **Laura DOCHIȚAN** (10 ani), CCCT „Speranța”; **Olga PAVLOV** (16 ani), Centrul de plasament pentru copii.

De menționat că în municipiul Chișinău funcționează 30 de Centre Comunitare pentru Copii și Tineri subordonate Direcției Municipale pentru Protecția Drepturilor Copilului. În cadrul acestor Centre activează diverse cercuri: profil sportiv, muzical-coral, coregrafie, teatru, arta plastică etc. Pe parcursul anului 2019, au fost realizate 1106 activități, la care au participat 14711 copii. Printre acestea: vernisajul de grafică și pictură „Feeria iernii în culorile spectrului cromatic”; expoziția cu vânzare de lucrări artistice, picturi și felicitări cu genericul „Lumina de Paști pentru copii”; expoziția de măștișoare; Concursul municipal de pictură, grafică și artă decorativă „Lumea poveștilor”; Festivalul-Concurs municipal de artă plastică, creație literară și

muzicală „Copilărie, zâmbet și culoare”, ediția I-i; expoziția cu vânzare de lucrări artistice, picturi și felicitări și 3 ateliere în cadrul Festivalului de creație incluzivă „Moldova mea, leagăn de flori!” ș.a.

A devenit o tradiție frumoasă și desfășurarea activităților cultural-artistice cu prilejul sărbătorilor Ziua Familiei, Ziua Internațională a Copilului, a sărbătorilor de Paști, Crăciun și Anul Nou, Ziua Internațională de Prevenire a Abuzului asupra Copilului, Campania „Să creștem fără violență”, „Sunt important, nu mă neglija!” ș.a.

Arta este fereastra larg deschisă ce-i dă imaginației aripi, iar viselor contur și împlinire. Nouă, cadrelor didactice, ne revine nobila misiune da a-i învăța pe elevi să păstreze această fereastră mereu deschisă, pentru a primi în suflet lumină, căldură și prospețime.

Vera PȘENEAC, specialist principal în probleme socio-educative, DMPDC mun. Chișinău

„A venit Moșul cu daruri!”

Întâlniri de suflet

Copilăria – cheia creației

Ați auzit de Eiko Kadono?! Este o scriitoare japoneză, Laureată a Premiului „Hans Christian Andersen”, care, la 1 ianuarie, a împlinit 85 de ani. La vârsta de 4 anișori a rămas orfană de mamă. Tatăl ei a făcut tot posibilul ca să-i umple lumea copilăriei cu diverse istorioare și cu povești tradiționale. Pentru Eiko lectura a devenit un refugiu și o pasiune. A studiat la Universitatea Nihon Fucushi, apoi la Universitatea Waseda. La vârsta de 25 de ani, pleacă în Brazilia, unde s-a aflat timp de 2 ani. Impresionată de această țară, dar și de un băiat pasionat de dansul samba, își așterne gândurile în prima sa lucrare „Vizitând Brazilia: băiatul Luiziano”. Eiko Kadono scrie în special pentru copii. Scriitoarea are în palmaresul său peste 250 de cărți.

Dna Eugenia Bejan prezintă oaspeții

Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă” și-a propus să promoveze scriitorii Laureati ai Premiului Andersen. Cu acest scop a avut loc un eveniment, la care a participat Atsutoshi Hagino, prim-secretar al Ambasadei Japoniei în Republica Moldova, împreună cu familia sa. Cu un cuvânt de salut s-a adresat către cei invitați Eugenia Bejan, director general al BNC „Ion Creangă”. Elevii din clasa a V-a „D” de la Liceul Teoretic „Ginta Latină”

din Chișinău, ghidați de diriginta Angela Beregoi, au aflat multe lucruri interesante și curioase despre Țara Soarelui Răsare. Cei prezenți au avut posibilitatea să se familiarizeze cu o expoziție de carte japoneză, selectată din colecțiile bibliotecii. Doamna Ayaka Hagino ne-a prezentat costumul tradițional japonez, kimono, a demonstrat elementele acestuia, explicând când și cum se îmbracă, iar fiul lor Akimitsu Hagino s-a împrietenit repede

cu elevii participanți la sărbătoare. Puțină engleză, câteva gesturi au fost suficiente pentru comunicare. Aducem mulțumiri dnei Nina Juc, director al L.T. „Ginta Latină”, dnei Romela Osoianu-Roșca, conducător artistic al ansamblului „Măruț-Mărgăritar”, dnei Natalia Terenți, profesoară de

muzică, care ne-au bucurat cu un buchet de colinde din tezaurul folcloric autohton. Elevii au vizionat fragmente din filmul cu desene animate „Serviciul de livrare Kiki”, ecranizat după romanul scriitoarei Eiko Kadono. Oaspeții au vizitat Bibliobuzul, donație a Ambasadei Japoniei, cu ajutorul căruia

colaboratorii bibliotecii, scriitorii ajung în cele mai îndepărtate localități, promovând cartea. Oaspeții de la ambasadă, elevii, cadrele didactice, bibliotecarii au rămas încântați de spectacolul literar-muzical, pe care l-au creat împreună.

Tamara PERETEATCU

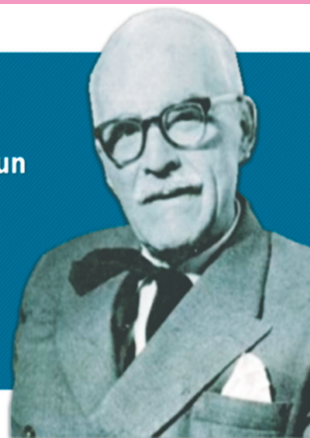

Participanții la eveniment

Lumina spiritului

În iubire, totul se schimbă,
toate devin însemnate: dintr-un
nimic se naște un colos.

Tudor Arghezi

MAXIME ȘI AFORIȘME
de Tudor ARGHEZI

- Cartea nu aduce doar leac pentru suflet, dar și vindecarea de lene și lașitate.
- Dragostea neîmpărtășită e ca o tăiere de fierăstrău în buștean uscat și se încheie cu ură și răzbunare.
- Puțini sunt oamenii care au învățat să prețuiască prietenia.
- Moartea este un atentat continuu la adresa conștiinței treze.
- Politețea e o servitute, o concesie neîntrepută, un contract de consimțiri.
- Viața e un mister care nu trebuie mănjit cu sânge și ofensat cu sabia unui fanatic.
- Este adevărat că Eminescu a pustiit teritoriul literaturii pe o suprafață de treizeci de ani pătrați după el.

Kimono - costumul tradițional japonez

Un grup de învățecuşi din clasa a IV-a de la Gimnaziul nr.53 din capitală au dorit să împartă cu cititorii emoțiile de neuitat pe care le-au trăit, alături de cei dragi și de doamna învățătoare Natalia RUFANDA, în perioada sărbătorilor de iarnă.

TAINA FULGULUI

Fulg, fulgușor de nea,
Vino-n zbor în casa mea.
Cazi în palma mea cea mică
Fără nici un gând de frică.
Îți promit să țin în taină
Cum ne țesi o dalbă haină.

Vladlena-Elena ROȘCA

SĂ FIM MAI BUNI!

Iarna e anotimpul bucuriilor. Copiii îl așteaptă cu nerăbdare pe Moș Crăciun. La fel își doresc să aibă parte de zăpadă pentru săniuș. Pentru unii, Crăciunul înseamnă cadouri sub brad, iar pentru alții este marea bucurie de a-și revedea părinții sau bunicii veniți acasă de peste hotare. De Crăciun, bătrânii nevoiași se bucură de o mâncare caldă, o haină groasă de iarnă, un pachet cu dulciuri primite din partea oamenilor cu suflet mare. Sărbătoarea sfântă a nașterii lui Iisus înseamnă magie, realizarea multor vise. Fiecare dintre noi poate fi un Moș Crăciun îndeplinind o mică dorință a cuiva. De Crăciun, să fim mai buni!

Vlad MARTEA

În pragul sărbătorilor de iarnă, elevii din clasa a IV-a „A” de la Gimnaziul „N. Costin” din mun. Chișinău s-au adunat grămăjoară lângă brad, savurând conținutul bogat al săptămânalului „Florile Dalbe”. Cititorii noștri, împreună cu doamna învățătoare Ana POPOV, ne-au expediat și o urare caldă, pentru care le mulțumim din inimă.

„Dragă echipă de creație, vă urăm în noul an să vă sporască inspirația și puterea de creație. Fiți sănătoși și senini. Vă așteptăm în fiecare joi, la noi în clasă, la noi în familii. La mulți ani!”

Elevii din clasa a IV-a „A”

„Vin sărbătorile!”. Desen de Adelina LECA, elevă în clasa IV-a „A”, Gimnaziul „N. Costin”, mun. Chișinău

• Prietenul nostru fidel — „Florile Dalbe”

„Primiți colindătorii?”. Desen de Iuliana RUSU, elevă în clasa II-a „D”, Liceul Teoretic „Dante Alighieri”, mun. Chișinău

MAGIA IERNII

Pentru mine iarna e deosebită, o asociez cu vacanța, cu sărbătorile de iarnă, cu împodobitul bradului, cu plecarea în vizită la bunici... Respectând frumoasele tradiții populare, noi cântăm colinde în noaptea de Crăciun, iar de Anul Nou mergem cu uratul și le dorim tuturor sănătate, pace și mult noroc. Suntem fericiți să ne trezim, dimineața, cu daruri de la Moșul, chiar dacă nu am fost prea cuminiți în timpul anului...

Alexandru CEARCA

Debut la „I.-Î.”

DE IARNĂ

Iarna bate pe la uși,
Picii ies la săniuș
Cu căciuli și cu fulare -
Gerul pișcă tot mai tare!
Sofia BABII,
elevă în clasa a II-a „D”

mun. Chișinău,
Liceul „D. Alighieri”

Desen de Sofia-Alexandra HÂNCU, elevă în clasa II-a „D”, Liceul Teoretic „Dante Alighieri”, mun. Chișinău

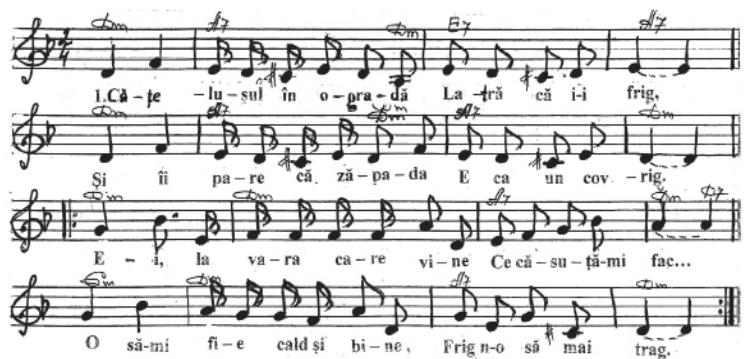

Să învățăm un cântec!

CĂȚELUȘUL

Text: Iana BALTAGA

Muzică: Olga TRUDOV

1. Cățelușul în ogradă
Latră, că i-i frig
Și îi pare că zăpada
E ca un covrig.
— Ei, la vara care vine,
Ce căsuță-mi fac..
O să-mi fie cald și bine,
Frig n-o să mai trag.

2. Trece iarna, primăvara,
Vara iar sosește.
Cățelușu-ntins la soare
Blana-și încălzește.
Toamna fuge, vine iarna,
Fulgii iarăși cad.
— Vai de mine, vai și-amar,
De casă am uitat!

Coordonator de pagină: Lica MOVILĂ

Glume

- Tată, astăzi profesorul ne-a spus că noi trăim pentru a-i ajuta pe ceilalți.
- Profesorul are dreptate.
- Dar ceilalți pentru ce trăiesc?

Profesorul:
- De ce telefonul portabil se numește celular?
Elevul:
- Pentru că este compus din ... celule.

Învățătorul:
- Cu ce se hrănesc aricii?
Elevul:
- Cu cactuși.

- Bunico, e adevărat că prin lentilele ochelarilor obiectele par mai mari? Întreabă Dănuț.
- Așa e, nepoțele.
- Atunci, împrumută-mi, te rog, ochelarii când ai să mă servești cu prăjituri.

EȘTI ISTET?

Găsește două mânuși identice. Trimite răspunsul la redacție și participă la un nou concurs al celor isteți.

Ediție de etnografie și folclor

Nr. 1 (51)

Tradiții și Obiceiuri

BOBOTEAZA LA ROMÂNI

Boboteaza este menționată printre sărbătorile creștine, alături de Crăciun și de Paști, încă din secolul al III-lea. Sărbătoarea este menită să reamintească cele petrecute la apa Iordanului, înainte ca Iisus să pășească în viața publică, la împlinirea vârstei de aproximativ 30 de ani. În grecește cuvântul *Bobotează* este numit *Teofanie* sau *Epifanie*, care se traduce prin „Arătarea Domnului”. Se spune că apa sfințită în această zi are puteri miraculoase și nu se strică niciodată. Cu ea se stropesc vitele și nutrețul lor, apoi fiecare gospodar bea câte puțin pe nemâncate pentru a-și curăți și sfinți sufletul.

Boboteaza încheie ciclul sărbătorilor de iarnă, care încep în Ajunul Crăciunului, încărcate de practici magice și obiceiuri agrare, referitoare la fertilitate, purificare, cinstirea apei și a focului. Preoții ortodocși umblă în aceste zile pe la case-

le oamenilor, pentru a le binecuvânta și sfinți cu agheasmă, alungând în acest fel necazurile și boli. Ei sunt însoțiți de un grup de copii îmbrăcați în cămăși albe, sunând din clopoței și strigând „Chiraleisaa!” - o variantă fonetică a lui *Kyrie Eleison* (Doamne, miluiește!). Pe lângă Troparul Bobotezei, copiii cântă colinde speciale despre miracolul care a avut loc la Iordan - Botezul lui Iisus. În ziua aceasta, în afară de preot, nimeni nu se duce colindând din casă în casă.

În Munții Apuseni și în Bucovina, Boboteaza capătă numele de Ardeasca. Aici există obiceiul ca fetele și flăcăii să ia tăciuni aprinși, pe care îi duc pe un câmp și fac un foc mare, apoi sar peste el și joacă în jurul lui. Boboteaza deschide un canal de comunicare sacru între om și Dumnezeu, în această zi preoții botează nu numai apele, ci și oamenii, locuțele și întreaga natură.

„Spic de grâu, până-n brâu...”

Magia sărbătorilor

Sclipiri de speranță

Conform tradiției pe care o respectăm din moși-strămoși, ne adunasem în jurul mesei pline de bucate și casa răsună de râsete și voie bună. Eram acasă cu toții, uniți de atmosfera feerică a Crăciunului. Vorbeam vrute și nevrute, savurând mirosul de scorțișoară din prăjituri, povestind din trecut, sperând la viitor. Momente atât de simple, dar de un farmec aparte. Mă încercam un sentiment copleșitor, greu de descris, dar știam exact că sufletul meu radiază, înfloarește asemenea ghiocelului primăvara.

Anul 2019 a trecut incredibil de repede, cu provocări și schimbări, realizări, dezamăgiri, regrete, iluzii, amintiri, a fost un punct pe linie. Era ca și cum toate greutățile ar fi dispărut într-o clipă! Ne cream speranțe și vise noi: „Totul va fi bine, vei vedea”, „Dacă muncești, cum să nu reușești?”. Mă simțeam atât de bine, alături de persoanele pe care le iubesc cel mai mult pe lumea asta, care mi-au dat putere să trec peste toate, care m-au susținut la bine și la greu, mi-au dat sfaturi, și pentru asta le mulțumesc din suflet.

Se făcuse târziu, iar noi nu ne mai saturam de vorbă, cu zâmbetul pe buze și sufletul deschis către un nou început. Brusc, mi-am dat seama că anume asemenea momente îmi dau puterea să merg mai departe prin viață, în asta constă magia sărbătorilor!...

Nicoleta GUȘTIUC, elevă în clasa a IX-a

s. Cotul Morii,
r-nul Hâncești

Coordonator de pagină: Eudochia VERDEȘ

Artizanat

POVESTEA IEI

S-ar părea că ce legătură poate fi între arta populară și matematică? Ei bine, elevii mei de la Centrul de Excelență în Informatică și Tehnologii Informaționale au ajuns la concluzia că există cea mai directă corelație între aceste două noțiuni.

Purtăm cu mândrie vestimentația tradițională

În conformitate cu proiectul STEAM (Științe, Tehnologie, Inginerie, Arte și Matematică), înainte de a începe să studiem geometria, le-am propus elevilor o temă de cercetare: „Drumul unei ii ca element al costumului tradițional”. Studiind mai multe materiale, ei au rămas surprinși să afle că motivele geometrice sunt cele mai vechi în arta decorativă a omenirii. La fel, și arta populară românească este dominată de punct, linie, triunghi, pătrat, romb, cerc, rozetă, cruce, spirală etc. Mânați de curiozitate, tinerii au ținut să descifreze semnificația motivelor geometrice brodate pe o ie sau cămașă, pe catrință, prosop sau pestelcă. Și au aflat lucruri uimitoare, de care nici nu bănuiau până acum.

Motivele geometrice sunt indispensabile artei populare, iar cea care a salvat vechile ornamente, devenite, cu timpul, tradiționale pentru poporul nostru, este cămașa-ie – aceasta au venit să susțină prin proiectele prezentate în fața colegilor **Aura ALEXIUC, Iulian FOSA, Alexandru GRIȚCAN, Alexandrina PULBERE, Evghenii DOLOMANJII, Victoria GHERMAN, Anastasia SIRICENCO, Daria ZAMURCA, Egor MOCRENCO, Dumitru DOGA, Egor FOMIN, Nichita RUSANOV, David BOROZNET, Valerii ȚURCAN, Nichita MOROZAN** (grupa P-1913) ș.a. Ceea ce le-a atras atenția, îndeosebi fetelor, este cromatica ieii: tinerele purtau broderii cusute cu galben auriu și portocaliu, femeile care au copii – cu albastru, femeile recent căsătorite – cu roșu, iar femeile mai în vârstă – cu albastru închis și negru.

Lecțiile noastre de geometrie au finalizat, de asemenea, într-un mod original – cu o excursie la Muzeul Național de Etnografie și Istorie Naturală, unde am studiat, de rând cu alte exponate valoroase, și admirabila colecție de ii și costume tradiționale.

Impresionate, **Xenia GRIGORIȚA** și **Aura ALEXIUC** au scotocit prin lăzile uitate, de unde au scos la lumină câte o ie din pânză de casă țesute la război și frumos ornamentate de mâinile iscusite ale bunicii sau mamei, pe care acum le poartă cu deosebită plăcere. Astfel, matematica le-a descoperit elevilor o lume nouă, cea a valorilor autentice, a artei noastre tradiționale.

Tatiana TUDOREAN, profesoară de matematică la Centrul de Excelență în Informatică și Tehnologii Informaționale

mun. Chișinău

Viitorii informaticieni în excursie la Muzeul Național de Etnografie și Istorie Naturală

Sport NEWS

FOTBALUL - o disciplină nouă în școli

Federația Moldovenească de Fotbal a lansat campania „Fotbalul în școli”. Scopul principal al proiectului este creșterea nivelului de implicare a copiilor în sportul numărul unu din lume. Cu această ocazie a fost semnat un memorandum cu Ministerul Educației, Culturii și Cercetării.

Federația de Fotbal a Moldovei urmează să introducă în învățământul general disciplina „Educație Fizică și Fotbal”, precum și orele de fotbal în instruirea extracurriculară și în instituțiile de dezvoltare timpurie. Proiectul-pilot prevede 2 ore (lecții) de fotbal pe săptămână, în cadrul lecțiilor de educație fizică, pentru clasele primare (clasele I-i – a IV-a) și va fi

implementat în peste 90 de școli, care au semnat acorduri de colaborare cu Federația Moldovenească de Fotbal. În total vor fi implicați circa 15.000 de copii.

Consiliul Național pentru Curriculum din cadrul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării a aprobat introducerea orelor de fotbal în școli, cu denumirea „Educația fizică prin fotbal” începând cu noul an de studii, 2020-2021.

În acest context, Federația de fotbal se obligă să instruiască antrenorii (profesorii de educație fizică și de la clasele primare), în total 200 de antrenori, care, în urma cursurilor de perfecționare gratuite, vor primi Licența D FMF. Pe lângă aceasta, Federația va oferi fiecărei școli, gratuit: 10 mingi, 20 de copete, 10 bavete, echipament pentru profesori, materiale didactice. În plus, vor fi organizate seminare pentru profesori.

Obiectivul pe termen scurt este crearea condițiilor calitative pentru desfășurarea lecțiilor de educație fizică prin fotbal.

Campioana Chișinăului la tenis de masă

Camelia Merenco (12 ani) a obținut două locuri întâi la campionatul deschis al Chișinăului la tenis de masă, desfășurat recent în sala specializată a Universității de Stat din Moldova. Ea a învins la categoria de vârstă seniore și cadete. Victoria re-purtată în meciul decisiv pentru titlul de campioană cu mult mai experimentata Vlada Caraulnaia în concursul senioarelor a constituit principala surpriză a competiției.

Campioni au mai devenit **Eugen Coșciug** (seniori), **Cezar Cozmolici** (cadeți), **David Cozma**, **Valeria Cravenco** (minicadeți).

La turneu au participat și doi sportivi din Izmail (Ucraina), **Polina Sibagatulina** și **Alexandru Chiriliuc**. Polina Sibagatulina s-a clasat pe locul patru în concursul senioarelor. Ea a participat în urmă cu o săptămână și la memorialul „Grigore

Grinberg”, în cadrul unui cantonament de la Chișinău. „Aici sunt condiții bune de antrenament. Mă pregătesc de turneele din Odesa (28 decembrie) și Budapesta (2-5 ianuarie 2020)”, a declarat jucătoarea. „Chiar dacă nu am devenit premiant, sunt satisfăcut de prestația mea”, a spus Alexandru Chiriliuc. Campionatul a reunit aproximativ 70 de sportivi.

Campionii și antrenorii lor

Coordonator de pagină: Renata CUPCEA

Vedete sport

Vitalie Damașcan și campionatul Olandei

Fotbalistul moldovean Vitalie Damașcan (20 de ani) a înscris două goluri pentru echipa „Fortuna Sittard” în meciul disputat pe teren propriu cu formația „Waalwijk” în etapa a 17-a a campionatului Olandei.

El s-a remarcat în ultimul minut al primei reprize cu scorul 1-2 și în minutul 58, când a înscris golul victoriei echipei sale (3-2), fiind apoi înlocuit cu aproximativ 20 minute până la încheierea competiției. Compatriotul său, Vasile Koșelev, portar la „Sittard”, a jucat tot meciul.

„Sunt realmente fericit. Este un succes important pentru noi”, a declarat Vitalie Damașcan pentru un post de televiziune olandez. El a marcat deja cinci goluri pentru „Fortuna”.

Vitalie Damașcan e transferat temporar de la echipa italiană „Torino FC”, pentru care a semnat un contract pe un termen de doi ani și jumătate în 2018. Fotbalistul este originar din Soroca. Primul său antrenor a fost Iurie Bacinin din localitate. În 2017, a fost desemnat la „Gala laureaților fotbalului moldovenesc” drept cel mai bun atacant, devenind posesor a încă două trofee - cel mai bun golgheter și cel mai bun tânăr jucător. Performerul are în palmaresul său cu „Sheriff” două titluri de campion național (2016/2017, 2017) și este deținător al Cupei Moldovei (2017). Pentru „Sheriff” a marcat 31 de goluri. Jucătorul și-a început cariera la „Zimbru”, pentru care a evoluat în anii 2015-2017. Pentru echipa secundă și cea de bază a disputat în perioada respectivă 50 de meciuri marcând 24 de goluri.

CURIOZITĂȚI

Cele mai bizare tipuri de sport

Campionatul la aruncat râme

Pentru că ploaia este la ea acasă în Regatul Unit, locuitorii s-au gândit să inventeze încă un sport. Este vorba despre unul care îi scoate afară pe cei mici și pe cei mari, mai ales atunci când acest fenomen al naturii își face de cap. Așa a luat naștere Campionatul de... adunat râme.

Regula de bază este simplă: vietățile își fac apariția odată cu ploaia, iar participanții trebuie să strângă cât mai multe. Ei trebuie să folosească diverse metode pentru a crea vibrații, astfel încât să atragă creaturile afară din galeriile săpate în sol. Conurenții care încearcă să trișeze ajutând râmele, sunt descalificați. Cel care are cea mai bogată „recoltă”, câștigă un trofeu demn de a fi păstrat pe... șemineul din living.

Aruncatul bârnei

Este cunoscut faptul că scoțienii sunt un popor neînfricat, așa că nimic nu este prea riscant pentru ei. Sportivii confirmă acest adevăr. Una dintre activitățile lor preferate este aruncarea bârnei – o bucată de lemn cu o lungime de aproximativ 6 metri, cântărind aproape 80 de kilograme. Temerarii sportivi trebuie să o arunce drept în față, având grijă ca aceasta să nu devieze de la traseul stabilit. În cadrul competițiilor se punctează precizia, nu distanța.

Săniușul pe asfalt

Iubitorii de senzații tari și-au dat seama că săniușul nu trebuie să fie un sport practicat exclusiv iarna. De aceea, câțiva californieni s-au gândit, în anii '70, să inventeze săniușul pe asfalt. Cine dorește să-l practice trebuie să-și achiziționeze un skateboard special, care să-i asigure o alunecare în viteză cu un risc minim de accidentare.

Oamenii de știință încă nu au venit cu o nouă teorie a relativității și nu au negat existența legilor gravitației, dar noile descoperiri arată cât de puțin cunoaștem despre natura universului care ne înconjoară.

Descoperiri științifice în 2019

Gaura neagră, fotografiată

A fost făcută prima fotografie a unei găuri negre. De fapt, este imposibil să vezi așa ceva. Prin urmare, a fost obținută o imagine a contururilor sale — așa-numitul „orizont al evenimentelor” datorită utilizării a opt telescoape din cadrul proiectului *Event Horizon Telescope*. Cu toate acestea, este o mare descoperire nu numai a anului 2019, ci și a secolului al XXI-lea. „A fotografia umbra de lângă o gaură neagră este ca și cum ai fotografia un DVD pe suprafața Lunii de pe Pământ”, a spus astrofizicianul de la Universitatea din Arizona, Dimitrios Psaltis.

În ciuda obținerii imaginii, cercetătorii se pot mulțumi doar cu ipoteze, deoarece practic e imposibil să te apropii de o gaură neagră — ai fi înghițit imediat.

Schema găurii negre

Se face lumină asupra materiei întunecate

Până în prezent, oamenii de știință nu știu de ce viteza rotației obiectelor în cosmos este în continuă creștere, chiar dacă acestea se îndepărtează unele de altele. Cu câteva decenii în urmă, fizicienii au pus această contradicție conform teoriei relativității a lui Einstein pe seama materiei întunecate — o substanță nevăzută care ar forma aproximativ un sfert din masa Universului.

Materia întunecată nu este implicată în interacțiunea electromagnetică și este practic invizibilă pentru noi, astfel încât fizicienii caută diferite particule care ar putea interacționa cu ea. În 2019, un grup de cercetători de la Institutul german pentru fizica corpurilor solide Max Planck și mai multe universități din SUA și China au publicat un studiu care confirmă faptul că misterul materiei întunecate a fost rezolvat.

Fapte interesante despre laptop

1. Ideea laptopului aparține lui Alan Kay, omul al cărui principiu de viață era: „Cel mai bun mod de a prezice viitorul este să-l inventezi!”. Cu 38 de ani în urmă, Alan Kay a prezentat ideea unei mașini portabile de calcul, care nu ar fi mai mare decât un carnet, ar avea un ecran plat, s-ar conecta la rețele fără fir, ar putea stoca toate informațiile de care are nevoie utilizatorul și, în plus, ar fi relativ ieftină. Așa a apărut primul laptop — *Grid Compass*, fiind creat la comanda NASA și ulterior utilizat în programul navetelor spațiale.

2. *Sony* a produs cel mai ușor laptop din lume care cântărește doar 365 de grame! Ceea ce este interesant, cu o greutate și o dimensiune minimă, aparatul are o memorie RAM de 40 Gb.

3. La începutul anilor '80, în America, a început epoca laptopurilor pentru publicul larg. Primele costau aproximativ 2.000 \$, cântărind mai mult de 4 kg. Oamenii erau atât de entuziasmați, încât a fost lansat chiar și un laptop combinat cu imprimantă. Această minune a tehnicii cântărea aproape 7 kg.

4. Cel mai subțire laptop din lume aparține companiei *Sony*. Este de 8 mm grosime, dintre care grosimea carcasei e de 5 mm și cea a ecranului - de 3 mm.

5. În viitor, laptopurile se vor baza pe alte surse de energie. La transmiterea informațiilor, ar putea fi folosită lumina în loc de electricitate. Sistemul optic generează mai puțină căldură decât procesorul electronic obișnuit și datele vor începe să fie transmise la o viteză mai mare. Mai multe companii au prezentat deja prototipuri de computere electronice și optice.

6. Oamenii de știință austrieci au inventat o modalitate de a acumula energia pe care o cheltuim atunci când butonăm pe tastatură, iar compania *Apple* are deja mai multe brevete de utilizare a energiei pe bază de hidrogen în notebook-uri.

7. Designerul din Japonia, Hiromi Kiriki, crede că, în viitor, laptopurile vor semăna cu niște brățări de mână. În partea de jos a brățării se va deplasa o tastatură holografică specială. Imaginea va fi afișată pe orice perete în loc de monitor.

8. A fost creat un laptop 100% „verde”. Pliat într-un tub, seamănă cu o tulpină. Creatorii coreeni sunt convinși că energia electrică va deveni în curând de domeniul trecutului. Ei au obținut energie cu ajutorul razelor solare și al apei. Aceasta va face să funcționeze *Plantbook*-ul, care va elibera oxigen. La început sunt activate niște panouri solare, iar atunci când energia se termină, apa se descompune într-un recipient special în hidrogen și oxigen. După ce ai închis laptopul, îl rulezi într-un tub compact și îl pui în vază pentru reîncărcare.

Motorul „imposibil” este posibil

De circa 20 de ani, oamenii de știință din întreaga lume încearcă să demonstreze că motorul *EmDrive*, al cărui proiect a fost propus de inginerul britanic Roger Scheuer în 1999, este imposibil, deoarece contravine legilor fundamentale ale fizicii. Scheuer a prezentat aparatul ca o variantă a „motorului etern” pentru călătoriile interstelare ipotetice. Ca forță motrice, *EmDrive* folosește un magnetron ce generează microunde și, potrivit autorului, acumulează energia vibrațiilor în rezonator, creând tracțiune.

Ideea că undele electromagnetice produc presiuni diferite asupra pereților motorului și pot crea în mod constant tracțiune contravine legii lui Newton despre impuls. Dar, în practică, s-a dovedit că motorul face încă o tracțiune minoră de câțiva micronewtoni.

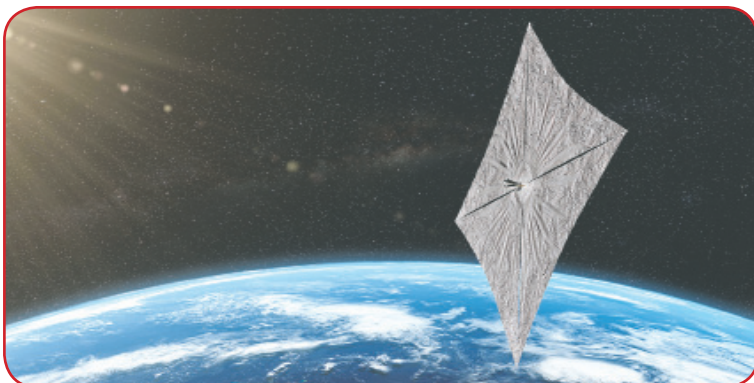
În vara anului 2019, reprezentanții Universității Tehnice din Dresda, în cadrul unui experiment, au stabilit că motorul *EmDrive* funcționează, ceea ce confirmă ideea că motorul perpetuum mobile este posibil.

Computerul cuantic

Odată ce computerele cuantice care pot efectua calcule peste puterea computerelor actuale vor deveni un lucru obișnuit, omenirea va păși pe o nouă treaptă a dezvoltării sale. Acest eveniment ne promite o adevărată revoluție în toate sferele vieții. *Google* a declarat că procesorul său cuantic *Sycamore*, în trei minute și 20 de secunde, a făcut calcule pe care un supercomputer clasic le-ar procesa timp de... 10 mii de ani.

Un super-Pământ

Într-un sistem solar aflat la doar 111 ani-lumină de Terra, astronomii au identificat K2-18b, o planetă solidă, care pare a fi un super-Pământ, datorită dimensiunilor sale. În atmosfera planetei, cercetătorii au descoperit vapori de apă. În aceste condiții, K2-18b este singura exoplanetă cunoscută în atmosfera căreia se află vapori de apă.

LightSail 2, o navă ca în filme, a ajuns în spațiu

Societatea Planetary a reușit să lanseze *LightSail 2*, o navă cu pânze solare pe care și-a imaginat-o Carl Sagan, celebru astrofizician al secolului trecut. Această navă incredibilă folosește energia particulelor solare pentru a se deplasa în spațiu, ceea ce îi oferă o sursă de energie aproape nelimitată.

Aniversări

Ion CIOCANU la 80 de ani

Ion Ciocanu, critic și istoric literar, teoretician în domeniul literaturii, poet, prozator, publicist și specialist în cultivarea limbii, membru al Uniunii Scriitorilor din Moldova (1972) și din România (2002), s-a născut la 18 ianuarie 1940 în s. Tabani, r-nul Briceni. A absolvit

Facultatea de Istorie și Filologie a Universității de Stat din Moldova. A activat ca redactor superior, șef-adjunct de redacție la Editura „Cartea Moldovenească” (1972), iar în 1987 – secretar al Comitetului de conducere al Uniunii Scriitorilor. În anii 1988-1993 e numit director al Editurii „Literatura artistică”, director general al Departamentului de Stat pentru funcționarea limbilor (1993-1994), redactor, apoi șef de secție la săptămânalul „Glasul Națiunii” (1994-1997).

Ion Ciocanu a debutat cu poezii în almanahul „Glasuri tinere”. Ulterior îi apar: culegerea de proze scurte „Fereastră deschisă” (1965), nuvele „Floare rară” (1972), „Mijlocul verii” (1975); versuri „Poeme de dragoste” (1993) și „Alte poeme de dragoste” (1995). Este autor a peste 20 de volume de critică literară, eseuri și publicistică.

Este laureat al Premiului Uniunii Scriitorilor din Moldova (1999, 2000, 2006, 2009), Premiului Bibliotecii Naționale pentru Copii „Ion Creangă” (1995).

În 1990 i se conferă Titlul Onorific „Om Emerit”. În 1996 e decorat cu Ordinul „Gloria Muncii”, cu Medalia „Mihai Eminescu” (2000), iar în 2010 – cu Ordinul Republicii și Medalia „Dimitrie Cantemir”.

Gimnastica de-o viață

Distinsului critic literar **Ion CIOCANU** la 80 de ani

Când trupul ni se luminează de zi, sufletul prinde a face gimnastică la paralelele dorului, la inelele logodnei, la bara speranței; sare peste calul-popii, având drept trambulină mireasma de tei...

Apoi urmează săriturile în lungimea și înălțimea destinului, aruncarea discului lunii dintr-un vis în altul, întreceri la înot pe apa sâmbetei, competiții la alergări dintr-un anotimp al iubirii la celălalt, trageri la țintă cu săgeți de secunde din arcul unui ceasornic ce se grăbește.

Iar la urmă, trece la ridicarea halterelor – sute de kilograme de păcate, necazuri, deziluzii și alte greutăți ale vieții, stabilind un nou record mondial. Și bietul suflet, când, în sfârșit, se spală pe față, vede un trup ce de acum amurgește.

Ion ANTON

Arta stilului dialogal sau „GÂLCEAVA” estetică a „ÎNTELEPTULUI CU LUMEA”

Niciun exeget din spațiul nostru intertiberan nu a dialogat direct și indirect cu neamul său mai mult ori mai puțin școlit de la catedra cărții și a culturii literare în modul cum a făcut-o preț de o viață scriitorul Ion Ciocanu. El a căutat deloc întâmplător în fel și chip să-i deschidă ochii contemporanului nostru, să nu treacă nepăsător pe lângă Măria Sa Cartea. Ca pedagog și Om de cultură, distinsul luptător martir și făurar – ales al destinului, și-a consacrat întregul său har luminării consângenilor de a-și iubi ca pe ochii din cap limba și tezaurul literar național, constituite de-a lungul veacurilor și milenilor cu prețul vieții și zbuciumului sufletesc dramatic.

Situată în calea tuturor răutăților, vorba cronicarului, Țara Moldovei poate fi salvată și ocrotită doar prin marea dăruire și iubire a tuturor fiilor și fiicelor ei devotate credinței și setei nemărginite de a trăi în largul și sub cerul ei dintotdeauna ca-n Grădina Domnului. Atotcreator și oblăduitor. Lumina rădăcinilor adânci tresare peste întreg cuprinsul sublim al cărții **Dialogul ca necesitate** care nu te lasă indiferent nicio clipă. Autorul și atunci când monologhează, de fapt dialoghează în interior cu protagoniștii și contemporanii săi, indiferent de vârstă și profesie, de condiție și obligație. Toate articolele, studiile și recenziile ce fac întregul volumului exprimă

aceeași pasiune înaltă pentru frumos și sublim.

Alimentate de același ideal de a-și vedea prosper și demn neamul trecut prin vijeliile dramatice și tragice ale destinului de sine și de noi, de vechi și nou, eseurile critice și exegezele inconfundabilului/incomparabilului cărturar se confundă dialectic cu o pledoarie întru iluminarea și culturalizarea pedagogică și părintească a neamului, indiferent de starea lui de tranziție interminabilă, îndemnându-l să soarbă tărie și destoinicie, demnitate și bunătate din faptele înaintașilor ce

Ion CIOCANU la o lansare de carte

CA SPICUL DE GRÂU, CRITICUL...

Ion CIOCANU e unul dintre acei cărturari care, până a veni la facultate, au citit toate cărțile de poezie, proză, critică literară apărute la Chișinău. Beneficiind de gura de aer din perioada dezghețului hrușciovian, ei se apleacă, cu aceeași sete, asupra tipăriturilor din România. Dintre acești studenți, s-au afirmat ulterior valoroși critici, cercetători, profesori universitari – Mihai CIMPOI, Mihail DOLGAN, Ion CIOCANU, Eliza BOTEZATU, Anatol GAVRILOV...

Cu jubiliarul din aceste zile comunic de aproape șase decenii. Împreună cu fratele lui, Vasile CIOCANU, care avea să devină un apreciat istoric literar, am susținut admiterea la Universitatea de Stat din Chișinău (în prezent – U.S.M.). Atunci, la începutul anilor '60, publicam și noi, care veneam la o distanță de trei ani în urma lui Ion, primele versuri și proze. De fiecare dată, fiind mai copt în materie de literatură, Ion se apropia de autorul poeziei sau schiței și găsea cuvinte de apreciere și încurajare. Când rămăneau între patru ochi, îi spunea ce stângăcii a comis și-l sfătuia ce să citească. În cadrul facultății, era cunoscut și apreciat. Apărea în presă cu versuri, povestiri, cronici, a fost mai marele cercului științific studențesc de literatură și folclor. Ca diriginte de grupă, nu s-a grăbit „să ne orienteze pe calea cea dreaptă”, cum, probabil, i se cerea. Ne-a lăsat, în mod democratic, să ne manifestăm precum ne îndemna mintea, intuiția și tinerețea.

Cu câteva luni în urmă, criticul și editorul Tudor PALLADI mi-a adus o carte în care cu-

prinde întreaga activitate literară a fostului său profesor de la Universitate, Ion CIOCANU, un volum adunat cu mîgală. La cele spuse despre opera jubiliarului materializată în aproape patruzeci de cărți, aș adăuga o părere de ordin subiectiv. Îl apreciez în mod deosebit ca bun radiolog al prozei. Fiind autor de schițe și povestiri, Domnia sa simte organic ce subtexte și aluzii tănuiește autorul îndărătul învelișului nepretențios al narațiunii. Printre cărțile la care revin, se află și un volum lucrat temeinic, *Literatura română contemporană din Republica Moldova*, apărut în 1998. Toate scrierile de proză pe care le disociază Ion CIOCANU în această carte, le-am citit, fie ca simplu cititor, fie ca angajat la revista „Nistru”. Recitindu-l pe Ion CIOCANU, îmi dau seama că exegetul a observat în „Povestea cu cocosul roșu” de Vasile VASILACHE, cea mai alambicată proză din literatura basarabeană, în „Zbor frânt” de Vladimir BEȘLEAGĂ ș.a. – detalii cu semnificații peste care eu am trecut la o lectură grăbită.

Când aud ori citesc proverbul „Dreptatea umblă cu capul

spart”, în fața ochilor îmi apare Ion Ciocanu, bonom, cuminte, în exterior, dar ca un arc de oțel în interior. După apariția romanului „Povara bunătații noastre” de Ion DRUȚĂ, s-a declanșat o campanie de denigrare a acestei scrieri. Un tânăr lector (!) de teorie și istorie a literaturii, fiind și redactor (neremunerat) la ziarul universității, îl elogiază, în scris și de la catedră, pe Ion Druță. În consecință, lectorul universitar e forțat să plece din învățământ. La începutul anilor '90, fiind director al Departamentului de Stat pentru limbi, desfășoară o amplă activitate vizând respectarea legislației lingvistice. În consecință, e demis, pe nedrept, ca și în primul caz, iar Departamentul în fruntea căruia se afla e desființat.

La anumite intervale, când mai lungi, când mai scurte, se abate câte o ploaie cu grindină și culcă un lan la pământ. Dar se înseninează cerul, vine dimineața și, sub geana altei zile, începe să se ridice câte un spic, precum un om spre a-și împlini rostul.

Victor PROHIN

au făcut una cu Unul sub toate aspectele învingerii oricăror obstacole socioumane. Florilegiul critic al octogenarului Ion Ciocanu este și un examen criptic al vocației sale de prețuitor și ocrotitor de nădejde al tezaurului nostru despre scriitorii contemporani (Ion Druță și Vasile Vasilache, Vladimir Beșleagă și Vlad Ioviță), ca și microeseurile și eseurile despre clasici, remarcă o vocație indubitabilă a autorului, care și-a consacrat cu sfințenie întreaga contribuție pentru propășirea ideii de neam și de noi, de logos și ethos, dinspre unitatea de limbă și de istorie, de civilizație, secular-milenară românească și de Țară.

Tonalitatea polemică și atitudinal-verticală a scrierilor critice ciocaniene este dictată de vibrațiile eului său la mutațiile socioumane din viața noastră de ieri și de azi, de ghemul de probleme ce ne împovărează traiul, spiritual și material.

Ion Ciocanu-patriotul se identifică emblematic și carismatic cu o călăuză spirituală și națională ce ne îndeamnă să luptăm și pe calea „dialogului cu vizibilul”, cum ar zice francezul René Huyghe în lucrarea sa omonimă sau să „despărțim apele de uscat” (acad. Mihai Cimpoi) ori să alegem „grâul de neghină”, cum ne îndrumă celebrul proverb românesc dintotdeauna. Ca și colegii săi de breaslă Petru Cărare, Grigore Vieru, Dumitru Matcovschi, Leonida Lari etc., Ion Ciocanu este un spadassin al Cuvântului, un scutier neperече al criticii autohtone și nu numai, care prin vocație și creație demonstrează că, numai luptând, poți învinge minciuna și ignoranța. Epopeea critică a exegetului de la Tabani e o lacrimă de foc pentru neamul său dezmoștenit de sine. De aceea scrisul Domniei Sale e o artă a stilului dialogal sau o „gâlceavă” estetică a „înțeleptului cu lumea”. Este un adevăr pe care l-a trăit și-l trăiește inspirat de lumina creației și de esența divină a ființei.

Tudor PALLADI

DIRECTOR –
REDACTOR-ŞEF
Ion ANTON

ECHIPA REDACȚIONALĂ: Octombriana ONOFREI (secretar general de redacție); Mariana GABURĂ (redactor-coordonator de emisie); Rodica PROCA (contabil-șef); Cristina COVRIG (secretar-tehnoredactor); Lidia UNGUREANU (literatură, artă și educație estetică); Eudochia VERDEȘ (scrisori; preocupările adolescenților); Ludmila MOVILĂ, Renata CUPCEA (actualitate școlară și organizații obștești pentru copii); Viorel ONOFREI (șofer-expeditor)

Tel.: redactor-șef – 022-23-37-78; anticamera – 022-23-43-28; contabilitatea – 23-36-77; secțiile: 022-23-41-95; secretariat – 022-22-52-49.

“Florile dalbe” index PM 21238
str. Pușkin, 22, Casa Presei, 2012, or. Chișinău
E-mail: contact@floriledalbe.md

Instituția Publică Publicația Periodică Săptămânalul “Florile Dalbe”
Fondator: Ministerul Educației, Culturii și Cercetării al R. Moldova
Reînregistrată la Camera Înregistrării de Stat cu nr. 1003600093431 din 11 august 2008

Tipărit la Editura “Universul”,
Chișinău, str. Vlaicu Părcălab, 45

Procesare
computerizată:
“FLORILE
DALBE”

Com. nr. 146
Tiraj mediu lunar
- 10.620ex.

